

Dziennik Chojnicki

codzienne pismo polsko-katolickie na powiaty: Chojnice, Tuchola i Sępólno.

Abonament na pocztach miesięczny 302,50 mk.
do Ameryki 1/2 dolar.
Ogłoszenia na stronie 5-lam. od wiersza petyt na Pomorze 30 mk.,
na Poznańskie 45 mk., w innych częściach Polski 55 mk.
Adres redakcji i administracji: Chojnice, ul. Człuchowska nr. 18.
Telefon nr. 44.

Rękopisów się nie zwraca. W razie nadzwyczajnych wypadków
np. przeszkód w wydawnictwie, strajków lub innych nieprzewidzianych
okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma,
a abonenci nie mają prawa do jakichkolwiek odškodowań lub do
niedostarczonych numerów.

Drukiem i nakładem Wład. Jul. Schreibera w Chojnicach. — Redaktor: Stefan Hoffman w Chojnicach.

Nr. 35

Chojnice, czwartek dnia 16 go lutego 1922

Rok 2

Rzeczywistość.

Zestawienie wypadków ostatnich dni, notowanych, jako wiadomości bieżące, może przerazić czytelnika upadkiem moralnym społeczeństwa. Obserwując bowiem codzienne zdarzenia widzimy takie fakty, jak bandytyzm, skandaliczne sprawy sądowe, fałszerstwa, zanik poczucia obowiązku. Wszędzie jakby wściekłość niszczycielska, oteblań, jęki i... zabawa. Taką jest smutna rzeczywistość.

Bo oto bandyci w Skolimowie pod Warszawą mordują całą rodzinę, szesnastu więźniów ucieka po rozbrojeniu strażników z Grodziska, 10 urzędników sądowo odpowiada za kradzież banknotów i za złe spełnienie obowiązków przy tak ważnej czynności, jak palenie pieniędzy, setki rodaków z braku należytej opieki umiera codziennie na kresach granicznych, a jeszcze nie brak fałszerstw, oszustwa i szpiegostwa. To krótki tylko przegląd ostatnich dni, urozmaicony opisami zabaw tanecznych i paskarskich bachanalji.

Jakaś fatalność wprowadza tę nędzę moralną. Odkąd dano nam swobodę, nie przejdzie dzień jeden prawie, w którym byśmy nie zważyli na najgorszy sposób odzyskanej wolności. Genjusz opiekuńczy narodu jest widocznie jednak potężny, skoro pomimo wszystko istniejemy. Dlatego też niepodobna, aby nie było środków na opamiętanie tego bezładu, w jakim żyjemy. Należałoby może oskarżać pewnych ludzi o obrót jaki wzięły nasze sprawy wewnętrzne, należałoby zwrócić uwagę na nieudolne kierownictwo życiem narodu, wskazać na ludzi, stojących na jego czele, bo od nich zależy w swoim czasie obmyślenie sposobu zaradzenia doli repatriantów, skoro kraj ma ku temu zasoby materialne, od nich zależy ukrócenie napadów i morderstw i wytworzenie równowagi dla wszystkich zboczeń społecznych. Smutną rzeczywistością jest to, że w ludziach kierujących nami energii tej nie widzimy.

A tymczasem z obniżenia i osłabienia energii kierowników społeczeństwa korzysta niestety samolubstwo. Uganianie się za łatwymi zyskami, praca rozumiana jest jako dostarczająca środków użycia, słowem — najgorsze zło zyskało obywatelstwo. Taką to brutalność i ohydę należy ująć silnie i odrzucić, aby nie być zdruzgotanym moralnie, aby nie zaostrzał się nadmiernie ten okropny stan dzisiejszej rzeczywistości.

Historja i sprawiedliwość dziejowa przekazały nam dzieło wspaniałe, Ojczyznę. Wśród posiadania bogactw naturalnych, wzbudzających podziw, zatraciliśmy uczucie braterstwa i wiary, uczucie własnej potęgi i stał się płynięciem na wielką sprzeczność, jaką widzimy w wypadkach dnia, sprzeczność pomiędzy uciwłością, cnotą i dzikimi instynktami.

W tej smutnej rzeczywistości miejmy odwagę mężnie pignąć rozpanoszone zło i przedewszystkiem żądać od władzy lepszej, czujniejszej opieki. Zależy ta opieka i bezpieczeństwo publiczne od przejęcia się obowiązkiem każdego zajmującego mniej lub więcej odpowiedzialne stanowisko, a najbardziej od powołania na to stanowiska ludzi przygotowanych i uzdolnionych. Jeżeli rządzić będzie dalej system partyjny tylko popierania się, system dbania jedynie o własne korzyści i znaczenie, to nie wyjdziemy nigdy z rozpaczliwej sytuacji państwowej i upadku moralnego, w którym społeczeństwo nasze przez jednostki jakby przez robactwo będzie toczona.

Rzeczywistość smutna życia codziennego, udowodniona wypadkami tak strasznymi, jak ostatnie, poruszyć powinna przedewszystkiem inteligencję, tj. warstwę wykształconą, aby nie usuwała się od współpracy w życiu politycznym, samorządnym i społecznym. Być może, że na ogół walka o utrzymanie, o byt, tak pobawia dziś siły tej inteligencji, że niewiele pozostaje z tych których wojny nie wyczerpała nerwowo, rozczarowała i zniechęciła do pracy nad ludem i krajem.

Korzystając z takiego stanu przetróżni „rycerze” polityczni i społeczni, którzy rozagitowali tłumy, zyskali popularność i powodzenie osobiste. Lecz kraj i społeczeństwo zepchnęli w dół i bagno, na manowce, z których zbrodnia wszędzie i codziennie rozmaitemi ujawnia się drogami.

Chwila jest bardzo ważna, rzeczywistość wzywa obóz narodowy do czujności i wytrwałej pracy.

Odezwa.

Na dzień 27. lutego br. przypada stułetnia rocznica urodzin Teofila Lenartowicza jednego z najszczęśliwszych a w prostocie swych myśli uczu i wyobrażeń największych pieśniarzy polskich. Choć poeta był ludowym, natchnienie czerpał z ukochania ludu polskiego i miłości ziemi ojczystej i choć swe pienia wioskowe umiał zakląć w słowa zrozumiałe dla najprostszych sere i umysłów-wiersze jego, prawdziwe perły poezji polskiej, nie dotarły jeszcze pod strzechę chłopską. A przecież jest w nich moc ducha polskiego, zdolna obudzić uśpione dusze, jest kryształowa czystość mowy i myśli polskiej, która pomoże zmyć z zadanych nam w czasie niewoli ran, patriotyzm-słowem w poezji Lenartowicza tkwią nieprzebrane skarby swojskiej kultury, które jakby zakłate czekają, iżby je wniesione tam, gdzie rozwinąć mogą czarodziejską swą siłę.

Dodajmy, że tu na ziemi wielkopolskiej szczególnie go ogarnął urok wsi polskiej, że „kmięć polski i historia jego rodu oszłomiła mu serce i głowę.” Dodajmy wreszcie, że niczego więcej nie pragnął poeta jak tego, aby lud rozmiłował się w jego pieśni.

„Z prostym ja ludem niech się tak zjednoczę
Jak z czystym niebem czystych wód przezroczę
Jak Listek z listkiem ojczystego lasku
Jak piasku ziarno z wielkiem morzem piasku.”

Niech zatem rocznica urodzin godnie uczczona otworzy mu na oścież wieśniacze chaty, niech obchody urządzone w wszystkich wsiach i miastach rozgłoszą jego imię i pieśni.

Niżej podpisani wchodzący w skład Komitetu Obchodowego zwracają się z prośbą do wszystkich organizacji polskich i do wszystkich czynników mogących pomocą swą przysłużyć się sprawie, o gorliwy udział w akcji obchodowej. W tych miejscowościach, w których obchody nie będą mogły się odbyć w samym dniu rocznicy (27. lutego), należy je urządzić później biorąc za podstawę nie dzień, lecz rok urodzin poety.

Blizszych informacji w sprawach obchodu jak i potrzebnych materiałów (deklamacji, nut i gotowych wydań) dostarcza Wydział Kulturalno-oświatowy Dyrekcji Związku Obrony Kresów Zachodnich.

Wojciech Korfański, Bernard Chrzanowski Kurator Okręgu Szkolnego poznańskiego, Dr. Mikołaj Rudnicki-Profesor Uniwersytetu, Dr. St. Bystroń-Profesor Uniwersytetu, Dr. Dobrzyńska-Rybicka, prof. Uniwersytetu, Wanda Chłapowska, Poseł Zofja Sokolnicka, Czesław Kędzierski, Związek Zawodowy Polski Franciszek Mańkowski, Katolicki Związek Polek-Zofja Rzepecka, Związek Stowarzyszeń Młodzieży Męskiej: Ks. Jarosz, Związek Stowarzyszeń Młodzieży Żeńskiej: Ks. Szulc, Związek Towarzystw Katolickich Robotników: Ks. Dymek, Towarzystwo Czytelników Ludowych: Ks. Ludwiczak, Związek Kół Spiewackich-Barwicki, Związek Sokółów Polskich-Tadeusz Powidzki, Związek Obrony Kresów Zachodnich: Mieczysław Korzeniowski, Jan Brejski-Wojewoda pomorski, Zygmunt Gąsiorowski-Kurator okręgu szkolnego pomorskiego, Dr. Maj, Ks. Dembek, Związek Towarzystw Ludowych (Pomorze); Ks. Kupczyński.

Sprawy polskie.

Hojność w placeniu daniny.

Warszawa. „Przegląd wieczorny” dowiaduje się, że wiele osób płaci daninę ponad to, co się rzeczywistości należy. Są też obywatele, którzy płacą znaczne sumy na poczet daniny, chociaż według ustawy nie są zobowiązani do jej placenia. Ministerstwo skarbu przekazuje sumy te na dar narodowy i za pieniądze w ten sposób uzyskane zakupuje złoto na pomnożenie zapasu kruszcowego na przyszły polski bank emisyjny.

Szczęśliwa formuła orzeczeniowa.

Warszawa. „Przegląd wieczorny” dowiaduje się, że opinia kół rządowych w stosunku do uzgodnionej przez większość stronnictw sejmiku wileńskiego formuły orzeczeniowej, jest przychylną. Formuła ta umożliwi rządowi prowadzenie takiej polityki w sprawie wileńskiej, która uzyskała niezbędną sankcję międzynarodową.

Co się dzieje w świecie?

Sazonow protestuje kalumniami niemieckimi.

Paryż. Sazonow wysłał z Warszawy pismo do paryskiego „Temps” w sprawie ogłoszonych przez prasę niemiecką artykułów, dotyczących przyczyn i źródeł ostatniej wojny. W artykułach tych nazwisko

jego łączy się z nazwiskiem Izwolskiego i Poincarégo, których prasa niemiecka uważa za osoby, ponoszące odpowiedzialność za wybuch wojny światowej. Sazonow pisze: Ponieważ Izwolski już nie żyje, przeto łatwo jest go oskarżać. Poincaré ze swej strony udzielił odpowiedzi na stawiane mu zarzuty. Co się tyczy mnie, to zaznaczam, iż jeżeli zdecydowałem się wreszcie przerwać milczenie, to tylko dlatego, iż dzienniki niemieckie, zamiast się uspokoić, zdradzają coraz większe zdenerwowanie tą sprawą, pogłoski zaś przez nich rozszerzane, nabierają cech kalumnji, wprowadzających w błąd opinię publiczną co do roli, jaką odegrał ambasador rosyjski we Francji w r. 1914. Sazonow zaznacza dalej, iż ogłoszona będzie korespondencja między nim a Izwolskim z okresu, który poprzedzał wybuch wojny. Korespondencja ta wyjaśni dokładnie stanowisko i odpowiedzialność dyplomacji rosyjskiej. Izwolskiemu można byłoby co najwyżej zarzucić zbyt dużą czujność i przezorność. Zresztą atmosfera, w której pracował Izwolski we Francji nie była dodatnia dla polityki agresywnej, nie mówiąc już o niebezpieczeństwach, na które narażał się Izwolski, popierając w Petersburgu politykę, mogącą narazić na niebezpieczeństwo pokój świata.

Konferencja genueńska po Wielkiej Nocy.

Wiedeń. N. Fr. Presse donosi z Londynu: Według wiadomości z poinformowanych kół angielskich rząd angielski jest gotów zgodzić się na to, aby konferencja genueńska odbyła się bezpośrednio po Wielkiej Nocy w drugiej połowie kwietnia.

Pogłoska o ustąpieniu Gasparri'ego.

Rzym. „Tribuna” donosi, iż kardynał Gasparri ma wkrótce ustąpić ze swego stanowiska. Funkcję jego objąłby nuncjusz paryski Ceretti lub madrycki Tedeschi. Względnie nuncjusz berliński Pacelli, którzy na najbliższym konsystorzu majowym otrzymać mają kapelusze kardynalskie.

Galwanauskas o sprawie wileńskiej.

Kowno. Prezydent ministrów, Galwanauskas złożył na radzie ministrów oświadczenie, w którym objaśnił nuncjusz paryski Ceretti lub madrycki Tedeschi. Względnie nuncjusz berliński Pacelli, którzy na najbliższym konsystorzu majowym otrzymać mają kapelusze kardynalskie.

Ze Śląska.

Niemcy o napadzie gliwickim.

Berlin, 13. 2. (Pat.) Sekretarz stanu dr. Pepera wrócił do Berlina, aby złożyć sprawozdanie rządowi Rzeszy. Zdaniem dr. Pepera szczegółowe dochodzenia nie dały podstawy do wniosku, jakoby zajścia na Górnym Śląsku miały swoje źródła poza obszarami okupowanymi i jakoby istniały oznaki powszechnego ruchu zbrojnego. — Oczywiście! Kruk krukowi przecież oka nie wykoło. Przyp. Red.

Hold „zastudze.”

Szereg obywateli, mieszkających w Wołyniu, zaproponował składkę na dar narodowy dla p. Korfańskiego w uznaniu jego zasług około odzyskania Śląska. Użyte sumy mają być zużyte na zakupienie kawałek ziemi na Śląsku dla zasłużonego działacza. Razem złożono już 171 tys. mk. polskich.

Wiadomości z bliska i z daleka.

Chojnice, dnia 15 lutego 1922 r.

— **Z posiedzenia Rady Miejskiej.** Wczoraj odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Rady Miejskiej. Przewodniczący, pan mecenas Kopicki zobowiązał na wstępie nowego członka Rady, p. Kordenatę z frakcji niemieckiej, poczem przyjął pismo byłego członka Magistratu p. Germana, w którym składa swój urząd.

Przystąpiono następnie do obrad nad Etabłem gospodarczym za rok bieżący 1921/1922 — rok etatowy do wiadomości, rozpoczyna się 1-go kwietnia. Wszelkie ty-

Pl. Piastowski.